

Zápis z jednání pracovní skupiny EIZ – 02.09.2024, 8:30, MS Teams

Zúčastnění

Lucie Panchártek Suchá	UK	Barbora Kubátová	UHK
Eva Sedláková	VUT	Petra Dědičová	VUT
Jana Kratochvílová	MENDELU	Jiří Mašek	UJEP
Lenka Bělohoubková	VŠE	David Skoruša	ČVUT
Dana Mazancová	MU	Denis Škopan	UK
Radek Petřík	UPOL	Barbora Katolická	ZČU
Marija Šupicová	MENDELU	Adéla Lorente	ČZU
Kristina Mikešová	UPOL	Lucie Janoušková	MU
Šárka Kostecká	OSU	Andrea Kučerová	VŠE
Ludvík Steiner	TUL	Martina Drabantová	VUT
		+ Martin Fasura v pozadí	

Další pravidelné setkání proběhne 14.10., 8:30 online (MS Teams)

V mezičase zašle L. P. Suchá podklady ke Dni s EIZ – Komunita Komunitě

AI ve vazbě na EIZ

- Jednání věnováno pouze tomuto tématu
- PS EIZ se shodla, že je úkolem knihovny aby:
  - Poskytla etický základ k použití AI
  - Poskytla obecná doporučení, jak AI funguje
  - Popostrčila uživající ke smysluplnému využití (tam, kde to má použití smysl, ušetří lidskou práci)
  - Navedla na dobré prompty (analogicky k sestavení „dobrého rešeršního dotazu“)
  - Upozornila na limity (obecně „kontrolujte si vše, pod co se podepisujete“)
- Není ale úkolem knihovny učit uživající, co existuje, a to i s ohledem na „dynamiku nabídky“

Nástroje používané na VŠ

Jméno + odkaz	Krátký komentář
Perplexity	Výrazně se zlepšilo zdrojování Neplacená verze bez přihlášení umí být hodně nespolehlivá, ale pro studující je skvělá funkce Copilota a diskuze s ním nad tématem. Bohužel se postupně spíš zhoršují zdroje, které se limitují na preprintové repozitáře, pokud využíváme Academic Mode na psaní. V humanitních vědách se ale dost hodí to procházení webu ke zkoumání různých kulturních/společenských jevů. Nemáme zkušenosti s placenou verzí (zkušenosti FF MU)
Consensus	Velmi zajímavá je funkce Consensus Meter, která na výzkumné otázky (typu odpovědi ano/ne) spočítá, kolik studií souhlasí, kolik vyvrací a kolik je neutrálních. Jinak klasika shrnutí syntézy prvních několika zdrojů do odpovědi přirozeným jazykem. Zajímavá a originální je i funkce Study snapshot, která do tabulky shrne nějaké základní informace ze studie (Metodologii, výsledky, závěry...). Je dostupná možnost Copilota, ale jen u konkrétních studií... to je trochu nevýhoda, pokud chceme probrat výzkum na téma obecně. Nemáme zkušenosti s placenou verzí. Dobré napojení na Zotero. (zkušenosti FF MU)
Connected Papers	Nástroj pro vizualizaci Free verze velmi limitovaná
Elicit	Hodně oblíbená je funkce „Extract data from PDF“, která do tabulky dle předepsaných promptů vydoluje z paperu stručně klíčové informace, které chce uživatel vidět klidně i z několika paperů najednou – užitečné pro srovnání metod mezi různými papery. Nemáme zkušenosti s placenou verzí. Dobré napojení na Zotero. (zkušenosti FF MU)
SciSpace	Hezká vize uceleného „výzkumného prostředí“. Zatím ale není dokonalé, obecně má hodně funkcí za paywallem, ale má slibnou budoucnost, pokud to někdo nekoupí. Jinak má obecně všechny funkce, co ostatní „akademické“ AI nástroje, jen tady je to propojené, což chceme. Nemáme zkušenosti s placenou verzí. Dobré napojení na Zotero. (zkušenosti FF MU)
ResearchRabbit	Open Source a vlastně takový předchůdce toho, co vidíme teď všude. Prochází dle nahrané knihovny zdroje, které jsou podobné zadanému výběru – vyberu si z knihovny tři papery a nástroj mi najde studie, které tato témata spojují. To umí i s autory. Vypadá to trochu oldschool a hlavně je potřeba si v tom chvíli vyhrát, protože to není úplně intuitivní jako ostatní nástroje, ale akademici si to hodně pochvalují. Dělá to i hezký mapy s uzly, vypadá to efektně. Zadarmo pořád. Dobré napojení na Zotero. (zkušenosti FF MU)
LitMaps	
Keenious	
Scholar GPT	
Scholar AI	
Research Kick	

Stále trvá úkol z květnového jednání o sestavení bohatější tabulky (V. Krejčíř)

Aktivity směrem k AI

Výčet je omezen na ty VŠ, které veřejně vystoupily a na materiály, které sdílely. Neznamená, že na jiných VŠ aktivity neprobíhají

ZČU

- Celoinstitucionální pracovní skupina k metodice, etice a dalším aspektem (knihovna také zastoupena)
- Knihovna má svojí vlastní AI skupinku – přednášky a školení pro knihovnu a ČŽV
- Se začátkem semestru – pronikání do výuky

FF MU

- Metodická AI, chodí do výuky, diskutuje s akademiky, je členkou PS AI na MU
- V rámci informačního vzdělávání pořádáme lekce a workshopy k práci s AI
- Doporučení k využití nástrojů umělé inteligence při plnění studijních povinností: <https://kvalita.muni.cz/kvalita-vyuky/doporuceni-k-vyuzivani-umele-inteligence-ve-vyuce> -
- Pracujeme na rozcestníku k AI na web, nicméně je krátký úvazek a informací a jiné práce k AI hodně
- Vzájemné “nachytřování” ohledně AI mezi knihovnami ostatních fakult MU – např. řešíme na FF s knihovnou KUK predátorské praktiky s AI (KUK jsou experti na predátory, FF má metodickou AI, která je zároveň OS metodickou, takže se to hezky doplňuje; zvažujeme vydání článku, na což zatím nemáme moc času)

VUT

- AI má pro jejich uživající potenciál pro pomoc s programováním – copilot GitHub (v edu licenci zdarma, návod zde: <https://docs.github.com/en/copilot/managing-copilot/managing-copilot-as-an-individual-subscriber/managing-your-copilot-subscription/getting-free-access-to-copilot-as-a-student-teacher-or-maintainer>)
- [Užívání generativní AI na Vysokém učení technickém v Brně](#)
- Problematika AI zahrnuta v e-kurzech informační gramotnosti pro Bc. a Ph.D.

ČVUT

- [Rámcová pravidla používání AI na ČVUT, platí pouze pro Bc. a Mgr. studenty, pedagogy](#)
- Snaha proboxovat se do výuky
- Sledují, jak se AI dělá na zahraničních VŠ, tyto best practices, které ČVUT sesbírali, má PS EIZ interně k dispozici (v podobě k 02.09.)
- Dobrá zkušenost: <https://aidetem.cz/> jako vstupní brána do světa AI.
- Základ = dobrý prompt
- Doporučení = zjistit, odkud nástroj čerpá data (výhoda WoS a Scopus asistentů)

UJEP

- AI Reaktor <https://aireaktor.ujep.cz/>

UHK

- Etická stránka: <https://www.uhk.cz/cs/univerzita-hradec-kralove/studium/vyuziti-umele-inteligence-ve-vyuce>
- Pilotují JSTOR, ukazují studujícím při výuce e-zdrojů

TUL

- Mají scite_ celoinstitucionální licenci
- Etickou stránku věci řeší informační výchovou, zaměřeno především na doktorandy (=budoucí akademiky)
- Ne zcela dobrá zkušenost se Scopus AI (několik měsíců stará, vudiíme, zda se Elsevier za tu dobu někam posunul)

VŠE

- Moodle AI pro studenty (teoretický všeobjímající základ)
- Pravidla, jak se chovat
- K rešerším přistupují opatrně
- Visí ve vzduchu otázka licenčních podmínek, pokud plnými texty „nakrmím“ nástroj, o kterém nemám jistotu, co s daty udělá, není to porušení licenčních podmínek?
  - Částečně řeší použití nástroje, kde ta jistota je (např. institucionální licence copilota)
- Etická otázka = prompt „rewrite“

ČZU

- Aktuálně testují několik AI nástrojů ve vazbě na EIZ - hodnotí např. relevanci, kvalitu a aktuálnost vyhledaných článků, přívětivost, udržitelnost nebo bezpečnost nástroje. Na základě toho se pak rozhodnou, zda z toho něco budou dále doporučovat studentům, případně zda z toho něco zakoupí do knihovny
- Pěkné e-kurzy zdarma k AI nabízí platforma IBM Skills Build: <https://skillsbuild.org/adult-learners/explore-learning/artificial-intelligence>.

Lze říct, že napříč knihovnami funguje:

- Máme koupenou nižší jednotky licencí (zpravidla) ChatGPT a využíváme, co se dá, co je zdarma
- Není centralizovaný nákup jednoho nástroje
- Nelze vyloučit, že výzkumné týmy/katedry/ústavy/... si pořizují něco svého, o čem knihovna neví
- Mnohé instituce mají přístup ke copilotovi Bing/Microsoft a využívají

Stále visí v vzduchu problematika informační chudoby; aby rozdíl mezi *mám* a *nemám licenci* nějakého nástroje nebyl propastí v kvalitě studia a studijních výsledků. Vždy nutné řešit shora.

Etické pokyny pro využívání umělé inteligence a dat ve výuce a vzdělávání pro pedagogy (Materiál Evropské Komise): <https://op.europa.eu/cs/publication-detail/-/publication/d81a0d54-5348-11ed-92ed-01aa75ed71a1>

AI asistenti v databázích

JSTOR (Beta)

- Na některých VŠ již dostupné k odpilotování
- JSTOR Constelate : <https://constellate.org/> (free verze je spíš ochutnávka)
  - Pro plné využití nástroje je třeba již pokročilejších znalostí a dovedností

Web of Science

- V době vzniku zápisu je již oznámený trial od pondělí 9. září! Všichni předplatitelé by měli dostat informaci + informaci od CzechELib, že lépe to nešlo.
- Webinář 11.09.2024 11:00
  - <https://clarivatesupport.webex.com/weblink/register/r70c8f6e931d88cab04bd373026ffdea7>

Statista

- <https://www.statista.com/research-ai/>

Scopus

- Občas se někomu náhodně zapne
- Trvá příslibu trialu v říjnu
- Webináře 10.09.2024 (stejný obsah, dva časy)
  - <https://webinars.elsevier.com/elsevier/Scopus-AI-Leading-the-Way-for-the-Next-20-Years-of-Scopus-Innovation-Session-1>
  - <https://webinars.elsevier.com/elsevier/Scopus-AI-Leading-the-Way-for-the-Next-20-Years-of-Scopus-Innovation-Session-2>

Webinář (plánovaná akce PS EIZ)

- Ustanoven užší koordinační tým ve složení: L. Bělohoubková (VŠE), B. Katolická (ZČU), D. Skoruša (ČVUT), supervise L. P. Suchá (UK)
- Parametry webináře
  - 1 – 1,5 hodiny
  - 2,3 výstupy
  - listopad
  - Vystoupí pedagogové
- Do 23.09. se celá PS EIZ obrátí ke svým pedagogům, kteří by mohli říct, jak s AI ve vazbě na EIZ pracují. Cíl je získat pedagoga, který reálně s nástroji AI pro EIZ (nebo s velkou vazbou na EIZ) pracuje, má je ve své výuce, ukazuje je studentům, diskutuje s nimi o nich. Chceme slyšet:
  - „já dělám“
  - „moji studující s tím pracují takto“
  - „moji studující dělají tyto chyby“
  - „toto se mi osvědčilo“
  - „tento nástroj ve free verzi je velmi použitelný, tento naopak funguje až po předplatném“
  - „toto doporučuji“
- Nechceme obecné „jak se skládá prompt“, „jak to funguje vevnitř“ a podobné. Také nechceme pedagogy, kteří jsou apriori proti AI.
- Nástroje typu Grammarly, Writefull, DeepL mohou být zmíněny, ale nemělo by na nich být postaveno; jedná se jen o doplňkové nástroje.
- 23.09. bude vyvoláno hlasování o schůzce k naplánování dalšího postupu. Bude odvíjet i od „úspěšnosti“ oslovení pedagogů.
- Krizová varianta = knihovní týmy, které vstupují do výuky s AI.
- Nejkrizovější varianta = webinář proběhne jindy, než v listopadu (a nebo neproběhne vůbec)

